

Andreu Castells, escriptor-historiador

per Joan Alsina i Giralt

És una "rara avis" l'obra d'Andreu Castells "Las Brigadas Internacionales en la Guerra de España". No és, però, que amb aquest epítet vulgui desqualificar aquesta obra de Castells, obra que considero molt ben informada i, crec jo, la de més qualitat de les publicades sobre aquest tema.

Ocellot estrany, però, aquesta obra d'àmbit extra sabadellenc; és amb Sabadell que hem d'identificar Andreu Castells.

Perquè ell, a pesar d'aquesta excepció, que podríem dir ve a confirmar la regla, vivia, investigava i escrivia pensant només en Sabadell.

Obres seves, "Riutort", la revista tan sabadellenca i alhora tan universal i que tot i tan plena de col·laboracions era Castells pur, l'"Art sabadellenc", la "Breu Història de Sabadell", els "Quaranta-dos anys de Diaris sabadellencs en català", l'"Informe de l'Oposició", ens vénen a demostrar el seu profund sabadellenquisme.

I a més d'aquest intens amor a Sabadell tenia Castells un acusat -i jo gosaria de qualificar-lo de visceral- inconformisme. Inconformisme que el portava moltes vegades a no estar d'acord ni amb ell mateix. I tenia, a més, una, gairebé podríem dir-ne, orgullosa humilitat. Humilitat que el portava a batejar la Revista que creà, no amb un nom pompós i universalista sinó amb un nom humil i senzill, però per altra part tan sabadellenc: "Riutort"; humilitat que el portava també tantes vegades a intentar passar desapercebut en reunions massa, per ell, tumultuoses.

Tenia, com tots tenim, afectes i defectes. El seu caràcter individualista li feia regatejar concessions d'amistat; quan la concedia ho feia, però, del tot. Tenia, per altra part -i deixeu-m'ho considerar defecte- una concepció maniqueïsta del món i de la història. Bons i dolents. En realitat ni tots els "bons"

són sempre tan bons, ni tots els "dolents" són sempre tan dolents.

Però l'afecte de Castells vers l'inconformisme i els inconformistes el portà a defensar-los amb tota la valentia, que era molta, oblidant a voltes, conscientment o inconscient, alguns detalls que no feien tan bons els "bons" ni tan dolents els "dolents".

I així d'aquesta manera es féu també partícip de l'acusació que ell feia a anteriors historiadors quan diu en la seva "Introducció" a "Sabadell, Informe de l'Oposició": "En aquest estudi de la història recent de la política social sabadellenca ens hem trobat amb dos enormes problemes, el del traçat i el de les mutacions, i el derivat no sols de la manca de memòria històrica sinó de l'estudi unilateral en què s'han produït les dades històriques divulgades fins a la data".

Caigué, en l'"Informe de l'Oposició", en l'estudi unilateral que blasmava en altres historiadors, potser de forma conscient, volguda i gairebé confesada.

L'"Informe de l'Oposició", com

deia fa pocs dies Pere Roca i Garriga en l'article al "Diari de Sabadell", "Un sabadellenc «sui generis»", "Ens deixa sense alè". L'"Informe" és un recull de dades impressionant i reflecteix la infinita curiositat i la gran capacitat de treball d'En Castells. Ara bé, la selecció i estudi de dades, algun "oblit" d'alguna que altra tergiversació fan que l'"Informe" sigui sols el que el mateix Castells volia que fos -i el títol que ell donà a l'obra ja ho indica-: un informe de l'oposició.

És d'agrair i ben digne d'admiració tot el que Andreu Castells ens ha deixat sobre el nostre Sabadell. En tota la seva obra, a més del seu valor intrínsec, hi podem llegir sempre entre ratlles aquell seu valent inconformisme que ell mateix ja expressava en uns versos -també el Castells polifacètic escriví versos-, dedicats al seu amic Angle i que publicà a "Riutort" octubre de 1959:

Els tres Quans, Angle

Quan esclati el cel
no t'aclofis
ara no tenim d'abaixar el front,
mira'l cara a cara:
hi ha quelcom.

Quan sentis dintre teu
un abim insondable,
un abim marejador,
tenebrós,
tira-t'hi de cap:
hi ha quelcom.

Quan trobis el camí obert
i tinguis la fórmula,
fuig-ne,
perquè
se
ri
es
un manierisme de les teves maneres.

A pesar de recomanar no caure-hi, ell caigué, però, en "un manierisme de les seves maneres". ●

Modista

 SABADELL

Sant Ferran, 66 - Tel. 710 59 40
SABADELL

MORRAL

Trofeus
Copas
Medalles
Insignies
Clauers
Rètols
Etc.

Arimón, 113- 117
Tels. 725 49 77 - 725 41 87
SABADELL

**SERVEI TÈCNIC
FOTO-CINEMA**

Advocat Cirera, 8, Dpt. 16
(Davant Ajuntament)
Telèfon 726 13 35 - SABADELL